

С 562.0
Л 84

М.П. Лукашевич, С.М. Мошак, Ф.Ф. Шандор

СОЦІОЛОГІЯ ТУРИЗМУ

Підручник

ЗНАННЯ

СОЦІОЛОГІЯ ТУРИЗМУ

Підручник

- Соціологія туризму як наукова дисципліна
- Виникнення і розвиток соціології туризму
- Туризм як соціокультурний феномен
- Людина у сфері туризму
- Туристська поведінка
- Туристична група
- Туристична діяльність
- Туристичні господарчі організації
- Інституціональні характеристики туризму
- Соціальне управління сферою туризму
- Соціологічні дослідження у сфері туризму

ЗНАННЯ

ISBN 978-966-346-735-1

9 789663 467351 >

М. П. Лукашевич, С. М. Мошак,
Ф. Ф. Шандор

СОЦІОЛОГІЯ ТУРИЗМУ

Підручник

Київ

"ЗНАННЯ"

2015

УДК 338.482:316(075.8)

ББК 60.564.04я73

Л84

Автори:

М. П. Лукашевич — доктор філософських наук, професор, головний науковий співробітник відділу соціальних проблем вищої освіти та виховання студентської молоді Інституту вищої освіти НАПН України;

С. М. Мошак — аспірант кафедри менеджменту та маркетингу Ужгородського національного університету;

Ф. Ф. Шандор — доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри туристичної інфраструктури і сервісу Ужгородського національного університету, академік Академії наук вищої освіти України

Затверджено вченою радою Ужгородського національного університету (протокол № 5 від 23 січня 2014 р.)

Рецензенти:

М. І. Михальченко — доктор філософських наук, професор, завідувач відділу соціальних проблем вищої освіти та виховання студентської молоді Інституту вищої освіти НАПН України, член-кореспондент НАН України;

В. С. Пазенок — доктор філософських наук, професор, проректор Київського національного університету туризму, економіки і права, член-кореспондент НАН України;

В. С. Судаков — доктор соціологічних наук, професор, завідувач кафедри теорії і історії соціології Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Лукашевич М. П.

Л84 Соціологія туризму: підручник / М. П. Лукашевич, С. М. Мошак, Ф. Ф. Шандор. — К. : Знання, 2015. — 303 с. — (Вища освіта XXI століття).

ISBN 978-966-346-854-9 (серія)

ISBN 978-966-346-735-1

Соціологія туризму як наукова галузь ще досить молода і перебуває на стадії становлення. Відбувається процес визначення, оформлення та уточнення змісту основних сутнісних ознак і характеристик, понятійно-категоріального апарату, що описують цю галузь соціологічних знань. Продовжується уточнення визначення соціології туризму як науки і навчальної дисципліни, яке представлено у вітчизняних та іноземних джерелах з туризмології та соціології. Автори спозиціонували соціологію туризму як галузеву соціологічну теорію середнього рівня, яка притаманними їй соціологічними методами досліджує соціальний феномен туризму в сукупності його проявів: туристичної діяльності і поведінки, туристичних груп та організацій, соціальних систем і соціального інституту туризму.

Для студентів, що навчаються за фахами: туризм, менеджмент туристичної діяльності, менеджмент готельно-ресторанної справи, для соціологів та соціальних працівників. Книга буде корисною також тим, хто працює у галузі соціології та туризмології.

УДК 338.482:316(075.8)

ББК 60.564.04я73

© М. П. Лукашевич, С. М. Мошак,

Ф. Ф. Шандор, О. М. Лукашевич, 2015
© Видавництво "Знання",

оформлення, 2015

ISBN 978-966-346-854-9 (серія)

ISBN 978-966-346-735-1

ЗМІСТ

Розділ 1. СОЦІОЛОГІЯ ТУРИЗМУ ЯК НАУКОВА ДИСЦИПЛІНА	8
1.1. Визначення соціології туризму	9
1.2. Об'єкт і предмет соціології туризму	11
1.3. Функції соціології туризму.....	15
1.4. Основні категорії соціології туризму	17
Розділ 2. ВИНИКНЕННЯ І РОЗВИТОК СОЦІОЛОГІЇ ТУРИЗМУ	23
2.1. Соціологічні ідеї туризму в сумісних соціально- гуманітарних науках	24
2.2. Становлення соціології туризму: основні теоретичні підходи.....	33
2.3. Інституціоналізація соціології туризму	40
Розділ 3. ТУРИЗМ ЯК СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ФЕНОМЕН	45
3.1. Соціокультурні явища і феномени: сутнісні ознаки	46
3.2. Соціокультурні характеристики туризму	50

Розділ 4. ЛЮДИНА У СФЕРІ ТУРИЗМУ	58
4.1. Людина як жива біопсихосоціальна система	59
4.2. Турист: визначення та соціодемографічні детермінанти.....	67
4.3. Людина у туристичній сфері: статуси, ролі, типи.....	78
Розділ 5. ТУРИСТСЬКА ПОВЕДІНКА	85
5.1. Поведінка людини: соціологічний дискурс	86
5.2. Туристська поведінка з позицій плюралістичного підходу	89
5.3. Системно-структурний підхід до розуміння туристської поведінки людини.....	96
5.4. Модель туристської поведінки.....	106
Розділ 6. ТУРИСТИЧНА ГРУПА	114
6.1. Соціально-групові характеристики туристичних груп.....	115
6.2. Соціальні статуси і ролі у туристичній групі	125
6.3. Лідерство і керівництво у туристичній групі	133
6.4. Конфлікти в туристичній групі	141
Розділ 7. ТУРИСТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ	156
7.1. Туристична діяльність	157
7.2. Структура та функції туристичної діяльності	164
7.3. Класифікація туристичної діяльності	175
Розділ 8. ТУРИСТИЧНІ ГОСПОДАРЧІ ОРГАНІЗАЦІЇ	183
8.1. Туристична господарча організація: соціологічні підходи	184
8.2. Характеристика туристичної господарчої організації	190
8.3. Механізми побудови туристичної господарчої організації	192
8.4. Типологія туристичних господарчих організацій	197
8.5. Лідерство і менеджмент у туристичних господарчих організаціях.....	202

Розділ 9. ІНСТИТУЦІОНАЛЬНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ	
ТУРИЗМУ	208
9.1. Соціальний інститут туризму: родові ознаки	209
9.2. Туризм як господарчий і культурний соціальний інститут	215
Розділ 10. СОЦІАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ СФЕРОЮ	
ТУРИЗМУ	238
10.1. Теоретико-методологічні засади управління сферою туризму.....	239
10.2. Соціологічна концептуалізація управління сферою туризму.....	248
Розділ 11. СОЦІОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ У СФЕРІ	
ТУРИЗМУ	262
11.1. Методологія і напрями соціологічних досліджень у сфері туризму.....	263
11.2. Методика і техніка соціологічних досліджень у сфері туризму	268
11.3. Соціологічний аналіз та використання його результатів у сфері туризму	285
Література.....	293